

บทคัดย่อ

ในกฎหมายครอบครัว คำว่า "Acknowledgement" มีความหมายแปลตรงตัวว่า การรับรองบุตรนอกสมรส ซึ่งใช้อยู่ทั่วไปไม่ว่าในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common law) หรือในระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil law) อย่างไรก็ตามการรับรองบุตรหรือ Acknowledgement นี้กลับถูกใช้ในความหมายที่แตกต่างกันหลายนัย ซึ่งขึ้นอยู่กับเหตุผลทางนิติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และขนบธรรมเนียมทางกฎหมายที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ นัยแรก ได้แก่ การรับรองบุตรที่มีผลทำให้บุตรนอกสมรมีสืบทิธิได้รับมรดก หรือสิทธิบางประการจากบิดา แต่ไม่ทำให้บุตรนั้นเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งตัวอย่างของการรับรองบุตร ที่ก่อให้เกิดผลในลักษณะดังกล่าว เช่น ตามประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศฝรั่งเศส, ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเยอรมัน นัยที่สอง ได้แก่ การรับรองบุตรที่มีผลทำให้บุตรนอกสมรมีสืบทิธิรับมรดกและสิทธิต่างๆ รวมถึงเป็นการก่อตั้งสถานะความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายให้แก่บุตร โดยตัวอย่างของการรับรองบุตรในลักษณะนี้ เช่น การรับรองบุตรตามประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และประเทศไทย นอกจากนี้กฎหมายของบางประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาการ Acknowledgement กลับกลายเป็นวิธีการกำหนดตัวบุคคลผู้ที่เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นวิธีการให้บุตรได้รับสิทธิเฉกเช่นเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมายที่เกิดในสมรสทุกประการ แต่ไม่ทำให้สถานะของบุตรกลายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย

ตามกฎหมายครอบครัวไทยได้กำหนดวิธีการเปลี่ยนสถานะบุตรนอกสมรสให้กลายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาไว้ 3 วิธี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1547 คือ 1. บิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง 2. บิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร และ 3. การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจากผลของการศึกษาพบว่า การรับรองบุตรที่มีผลทำให้บุตรนอกสมรสเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย จะมีความใกล้เคียงกับการจดทะเบียนรับรองบุตรมาตรา 1548 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากที่สุด ขณะที่การรับรองบุตรที่มีผลทำให้บุตรมีสิทธิรับมรดกจากบิดาแต่ไม่ได้ก่อตั้งสถานะความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดานั้นจะมีความคล้ายคลึงกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1627 ซึ่งเป็นเพียงการรับรองสิทธิบุตรนอกสมรสให้มีสิทธิรับมรดกในฐานะผู้สืบสันดานเท่านั้น ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายไทยนั้นไม่มีการแยกแนวความคิดในเรื่องการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย (Legitimation) และเรื่องการรับรองบุตร (Acknowledgement) ออกจากกัน ต่างจากในต่างประเทศที่มีการแยกแยะวิธีการและผลของการทำให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายและการรับรองบุตรอย่างชัดเจน

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศที่ได้บัญญัติในเรื่องการรับรองบุตร อันได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอังกฤษ และ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าประเทศที่กล่าวมาข้างต้น ปรากฏวิธีการรับรองบุตรที่หลากหลาย มากกว่าในประเทศไทย โดยเฉพาะการอนุญาตให้มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรลงในเอกสาร พิณยกรรม หรือเอกสารมหาชนอื่นที่มีการประกาศ และในบางประเทศยังกำหนดให้การรับรอง บุตรมีผลย้อนหลังไปถึงวันที่เด็กเกิดเพื่อให้บุตรนอกสมรสที่ได้รับการรับรองแล้วมีสิทธิเทียบเท่ากับ บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายทุกประการ การสามารถรับรองบุตรที่เสียชีวิตไปแล้วได้เพื่อประโยชน์ของ ผู้สืบสันดานของบุตร รวมทั้ง ในบางประเทศยังกำหนดวิธีการตรวจ DNA จากบุคคลที่ถูก กำหนดให้เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กไว้ด้วย ซึ่งทำให้การแอบอ้างของชายที่ไม่ใช่บิดา ของบุตร หรือการสมยอมระหว่างชายอื่นกับมารดาเป็นไปได้ยาก

จากการศึกษาพบว่าวิธีการรับรองบุตรในต่างประเทศ เป็นวิธีการที่กฎหมายสร้างขึ้นเพื่อ ประโยชน์แก่บุตรนอกสมรสอย่างแท้จริง โดยเน้นวิธีการที่สะดวก สร้างความรัดกุมในการรับรอง บุตรเป็นหลัก ทั้งนี้ในบางประเทศเช่น สวิตเซอร์แลนด์ยังให้ผลต่อบุตรนอกสมรสเปลี่ยนสถานะเป็น บุตรชอบด้วยกฎหมายได้เหมือนกัน ในขณะที่การรับรองบุตรในประเทศไทยอาจจะไม่ได้เป็น วิธีการที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่บุตรที่เกิดนอกสมรส ผู้ควรได้รับการคุ้มครอง ผู้เขียนจึงได้ เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศและนำมาปรับ ใช้กับกฎหมายครอบครัวไทยให้เหมาะสม เช่น การเพิ่มวิธีการตรวจสอบที่มีความรัดกุมในการ พิสูจน์ความเป็นบิดาของบุตร การให้บิดาสามารถรับรองบุตรที่ได้เสียชีวิตไปแล้วได้ เพื่อประโยชน์ แก่ผู้สืบสันดานของบุตร การให้การจดทะเบียนรับรองบุตรด้วยความสมัครใจของบิดานั้นมีผล ย้อนหลังไปถึงวันที่เด็กเกิด เป็นต้น เพื่อให้การรับรองบุตรเป็นไปเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์สูงสุดแก่ บุตร อันจะทำให้บุตรได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป ในสังคม